

Formáli ritstjóra

Nú þegar vetur nálgast færum við ykkur, lesendur góðir, nýtt hefti tímaritsins *Orðs og tungu*. Tímaritið kemur nú út í 28. sinn og hefur að geyma fjölbreytt efni af ýmsu tagi. Í þessu hefti birtast fjórar ritrýndar greinar þar sem fjallað er um athyglisverðar rannsóknir á ýmsum sviðum málvísinda og nafnfræði. **Veturliði Óskarsson** og **Þorsteinn G. Indriðason** hafa athugað ítarlega myndun sagna, aðallega af nafnorðum, í orðasambandinu *SÖGN* + *yfir sig*. Þetta er nokkuð nýstárleg aðskeytislauð orðmyndun sem hefur náð töluverðri útbreiðslu á síðustu árum, einkum á samfélagsmiðlum. **Ágústa Þorbergsdóttir** og **Kristín Ingibjörg Hlynsdóttir** fjalla einnig um myndun nýrra orða og beina þar sjónum að svokallaðri blöndun, þ.e. orðum eins og *hrútskýring*, *skjáhætta* og *frískápur*. Blöndun virðist helst notuð við nýyrðasmíð og er orðin fremur algeng orðmyndunaraðferð í mörgum tungumálum og þar á meðal íslensku. **Þóra Björk Hjartardóttir** fjallar um athyglisvert verk eftir Jón Ólafsson úr Grunnavík frá 18. öld þar sem hann gefur dæmi um hvernig samskipti við kaupmenn hefðu hugsanlega getað farið fram á þeim tíma. Þóra Björk greinir dæmi Jóns út frá nýlegum kenningum í samtalsfræðum og athugar mynstur sem koma fram í samtölunum. Að lokum gerir **Aðalsteinn Hákonarson** grein fyrir sögu og þróun örnefnaskráa tveggja bæja, Kasthvamms og Árhvamms. Rannsókn Aðalsteins er nýstárleg því að í henni er beitt hefðbundnum aðferðum textafræði á fremur óhefðbundinn efnivið og er niðurstaðan athyglisverð.

Auk ritrýndra greina er einnig að finna í heftinu þrjár óritrýndar smágreinar. Í fyrstu greininni fjallar **Ari Páll Kristinsson** um sögu skipulegrar málfarsráðgjafar á Íslandi. Ari er í einstakri stöðu til að lýsa henni en hann var forstöðumaður Íslenskrar málstöðvar 1996 til 2006 og þar áður málfarsráðunautur Ríkisútvarpsins 1993–1996.

Kristín Ingibjörg Hlynisdóttir og **Ágústa Þorbergsdóttir**, ritstjórar Nýyrðavefs Árnastofnunar, fjalla því næst um niðurstöður úr könnun um viðhorf almennings til nýyrða og nýyrðastarfs. Margt áhugavert kemur þar fram um hvers konar orð teljast til nýyrða og hvernig mætti skilgreina hugtakið í ljósi könnunarinnar. Í síðustu smágreininni fjalla **Jóhannes B. Sigtryggsson** og **Ellert Þór Jóhannsson** um stafræna gerð dansk-íslenskrar orðabókar Konráðs Gíslasonar frá 1851 sem unnið hefur verið að um hríð. Orðabókin skipar veigamikinn sess í sögu orðabóka hér á landi og er athyglisverð heimild um tungumálið og viðhorf til þess, einkum í ljósi hugmynda um hreitungustefnu og málhreinsun. Að lokum má finna rittfregnir um tvær nýlegar færeyskar bækur sem fjalla um færeyska tungu í sögulegu ljósi.

Við viljum þakka höfundum greina í 28. hefti *Orðs og tungu* fyrir ánægjulegt samstarf. Eins og tíðkast hjá flestum fræðilegum tímaritum fylgir *Orð og tunga* þeirri reglu að ritrýnar njóta nafnleyndar. Við getum því ekki nefnt þá með nafni sem tóku að sér að leggja fræðilegt mat á þær greinar sem bárust en sendum þeim hér með þakklætiskveðjur fyrir ómetanlegt framlag. Þá þökkum við þeim sem sitja í ráðgefandi ritnefnd tímaritsins fyrir þeirra störf. Bessi Aðalsteinsson fær bestu þakkir fyrir að annast enn sem fyrr umbrot og samskipti við prentsmiðju og kápuhönnuð og Svanhildur María Gunnarsdóttir fyrir framúrskarandi prófarkalestur.

Ellert Þór Jóhannsson og Jóhannes B. Sigtryggsson ritstjórar